

مطالبات مشکوک الوصول (Bad Debt) چیست و محاسبه هزینه آن

فروش نسبه موجب ایجاد درآمد فروش بیشتری خواهد شد، اما در ارتباط با فروش نسبه، یک هزینه بوجود می آید. این هزینه، مطالبات غیر قابل وصول نام دارد که ناشی از عدم وصول مطالبات است. با مطالعه این مقاله با مطالبات مشکوک الوصول، روش های شناسایی و نحوه محاسبه هزینه ذخیره مطالبات مشکوک الوصول بصورت کامل آشنا خواهید شد.

مطالبات مشکوک الوصول (Bad Debt) چیست؟

فروش نسبه برای فروشنده هم منفعت دارد و هم هزینه. مشتریان ممکن است تمایل و یا توانایی نداشته باشند که فوراً وجوه نقد را پرداخت کنند و در نتیجه خرید را بصورت نسبه انجام می دهند. هزینه زمانی ایجاد می شود که واحد تجاری در وصول مطالبات عاجز و ناتوان باشد. حسابداران نام این هزینه را، هزینه مطالبات سوخت شده، هزینه مطالبات مشکوک الوصول و یا هزینه مطالبات غیر قابل وصول گذاشته اند. وسعت هزینه مطالبات غیر قابل وصول از یک واحد تجاری به واحد تجاری دیگر، تفاوت بسیاری دارد. در برخی از رشته های تجاری بعد از ۶ ماه از موعد سررسید ارزش مطالباتی آن ها کسر می شود ولی ممکن است در برخی شرت ها بعد از یک سال این اتفاق بیافتد. ریسکی که واحد های تجاری کوچک می پذیرند بیشتر از ریسک مورد قبول سازمان های تجاری بزرگ هستند

اهمیت مطالبات مشکوک الوصول

هر چقدر برآورد مطالبات مشکوک الوصول صحیح تر صورت بگیرد، اطلاعات موجود در صورت های مالی قابلیت اتکای بیشتری خواهد داشت. مقدار هزینه مطالبات مشکوک الوصول به حجم فروش نسبی، کارایی بخش اعتبارات و سعی و کوشش بخش وصول مطالبات بستگی دارد.

روش های شناسایی مطالبات مشکوک الوصول

برای یک واحد تجاری که فروش به صورت نسبی صورت می گیرد، هزینه مطالبات مشکوک الوصول دقیقاً شبیه به هزینه حقوق و هزینه استهلاک است. این هزینه به عنوان یک هزینه عملیاتی باید شناسایی، ثبت و در نهایت گزارش شود. برای انجام کار، حسابداران از روش ذخیره گیری (روش غیر مستقیم) یا روش حذف مستقیم استفاده می کنند.

- روش حذف مستقیم

در مواردی که تمام یا قسمتی از مطالبات سوخت شد، و از دفاتر حذف شود ثبت زیر در دفاتر انجام می شود.

- روش ذخیره گیری

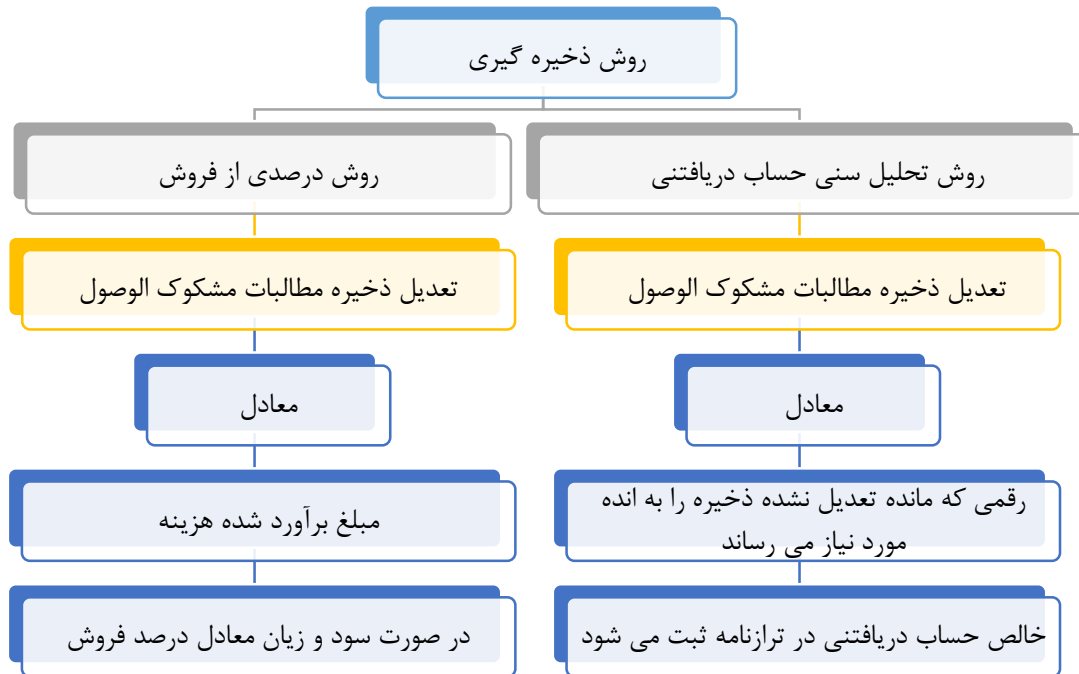
برای ارائه صورت های مالی به صحیح ترین شکل ممکن، حسابداریان در واحد تجاری که در سطح وسیعی به فروش نسبه مبادرت می ورزند، بری اندازه گیری مطالبات مشکوک الوصول ، استفاده می کنند. در این روش، به جای اینکه حسابداران منتظر بمانند و ببینند مطالبات کدامیک از مشتریان قابل وصول نمی باشند. براساس برآورد زیان های عدم وصول را ثبت کنند.

مدیران زیرک می دانند همه مشتریان قادر به پرداخت تمامی بدهی خود نمی باشند. اما در زمان فروش نمی توان مشخص کرد کدامیک از آنان این توانایی را ندارند. واضح است اگر این مشخص شودفروشی به آن ها صورت نخواهد گرفت.

محاسبه هزینه مطالبات مشکوک الوصول

برای مقابل صحیح هزینه ها با درآمدها، واحدهای تجاری هزینه مطالبات مشکوک الوصول را براساس تجربیات وصول مطالبات در گذشته برآورد می کنند. برآورد صحیح تر، اطلاعات دقیق تری در صورت های مالی را در پی دارد. بهترین راه برای محاسبه هزینه مطالبات مشکوک الوصول بازگشت به سوابق و تجربیات گذشته است که در هر دو روشی که در ادامه ذکر می شود از تجربیات قبلی استفاده شده است.

- **درصدی از فروش :** در این روش هزینه مطالبات مشکوک الوصول به عنوان یک ثبت تعدیلی در پایان دوره انجام می شود.
  - **تحلیل سنی حساب های دریافتنی :** حساب های مشتریان که ساب های معین و تشکیل دهنده مانده حساب دریافتنی هستند بر حسب مدت زمانی که از ایجاد آن ها گذشته است تجزیه می شوند.
- روش درصدی از فروش یک رویکرد سود و زیانی (درآمد و هزینه) در برآورد هزینه مطالبات غیر قابل وصول است. زیرا محاسبه آن براساس درآمد فروش نسبه دوره صورت می گیرد و فروش یک حساب سود و زیان است.
- مبنای تحلیل سنی حساب های دریافتنی را گاهی اوقات دیدگاه ترازنامه ای نیز می گویند چرا که محاسبات در این مبنا براساس حساب های دریافتنی (یک حساب ترازنامه ای) صورت می گیرد.

در روش حذف مستقیم مطالبات سوخت شده واحد تجاری منتظر می ماند تا بخش اعتبارات غیر قابل وصول بودن طلب را اعلام کند. در این صورت هزینه مطالبات سوخت شده را بدهکار و حساب دریافتنی را بستانکار می کند.

نحوه ثبت حسابداری مطالبات مشکوک الوصول

حسابداران هزینه مطالبات مشکوک الوصول را به میزان برآوردی که صورت گرفته است بدهکار و ذخیره مطالبات مشکوک الوصول که یکحساب متقابل برای حساب های دریافتنی است را بستانکار می کنند. این حساب ذخیره نشانگر بخشی از مطالبات است که واحد تجاری انتظار ندارد آن را وصول کند. هزینه مطالبات مشکوک الوصول را در قالب یک ثبت تعدیلی در دوره ای که فروش صورت گرفته است ثبت می کنند. این ثبت هزینه دارای دو اثر است.

- با بدهکار کردن یک حساب هزینه، موجب کاهش سود ویژه می شود
- با بستانکار کردن حساب ذخیره، موجب کاهش خالص حساب های دریافتنی می شود

برای محاسبه خالص حساب دریافتنی، حساب ذخیره مطالبات مشکوک الوصول باید از حساب دریافتنی کسر شود.

برای مثال: یک واحد تجاری براساس تجربه دوره های قبلی هزینه مطالبات مشکوک الوصول را ۲/۵ درصد برآورد می کند. اگر فروش نسبه ۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد، ثبت تعدیلی برای هزینه مطالبات مشکوک الوصول به شکل زیر است.

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
۲۹ اسفند	هزینه مطالبات مشکوک الوصول (۲/۵ درصدی * ۵۰۰,۰۰۰ ریال)	۱۲,۵۰۰	
	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول		۱۲,۵۰۰

در زمان سوخت مطالبات

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
۲۹ اسفند	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	***	
	حساب های دریافتی		***

دریافت مطالبات سوخت شده

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
۲۹ اسفند	حساب دریافتی	***	
	ذخیره مطالبات مشکوک		***
	بانک	***	
	حساب های دریافتی		***

قانون مالیات برای مطالبات مشکوک الوصول

طبق ماده ۱۴۸ قانون مالیات های مستقیم بند ۱۱ مطالبات مشکوک الوصول جز هزینه های قابل قبول مالیاتی هستند و باید چند شرط داشته باشند :

- ۱- مطالبات باید در راستای فعالیت سازمان باشد
- ۲- احتمال قوی برای وصول نشدن مطالبات وجود داشته باشد
- ۳- باید در دفتر موسسه ثبت شود تا وضعیت وصول و عدم وصول آن مشخص گردد.
- ۴- باید میزان ذخیره مطالبات مشکوک الوصول برای هر مشتری به طور خاص مشخص شود و جداگانه تعیین شده باشد و اسناد و مدارک مربوط به این مطالبات به طور کامل موجود باشد

ثبت مطالبات مشکوک الوصول در ترازنامه

حساب ذخیره مطالبات مشکوک الوصول یک حساب دائمی با ماهیت بستانکار می باشد که در پایان هر دوره مالی مانده این حساب در ترازنامه در زیر حسابهای دریافتی نشان داده شده و از حسابهای دریافتی کسر می شود .